

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 6 lipca 2022 r.

FB.III.431.20.2021.JZ

Pani
Joanna Ławicka
Prezes Fundacji „PRODESTE”
ul. Krakowska 51/16
45-018 Opole

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli:

- 1) Fundacja „PRODESTE”, ul. Krakowska 51/16, 45-018 Opole (dalej: Fundacja).
- 2) art. 29 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹ (dalej: ustawa).
- 3) Zakres kontroli:
 - a) przedmiot kontroli: prawidłowość prowadzenia przez organizacje pożytku publicznego działalności odpłatnej pożytku publicznego,
 - b) okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.
- 4) Rodzaj kontroli: problemowa.
- 5) Tryb kontroli: zwykły.
- 6) Termin kontroli: od 6 do 17 grudnia 2021 r.
- 7) Kontrolujący:
 - Justyna Zatajska starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Finansów i Budżetu Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, upoważnienie znak: FB.III.057.30.2021 z dnia 30 listopada 2021 r. – kierownik zespołu kontrolnego,
 - Grzegorz Zakowicz inspektor wojewódzki w Wydziale Finansów i Budżetu Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, upoważnienie znak: FB.III.057.32.2021 z dnia 2 grudnia 2021 r.
- 8) Kierownik jednostki kontrolowanej: Joanna Ławicka — funkcję Prezesa Zarządu pełni od 6 grudnia 2018 r.
- 9) Kontrolę wpisano do książki kontroli prowadzonej w Fundacji pod poz. nr 2.

II. Ocena skontrolowanej działalności ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

Ustalenia kontroli zostały przedstawione w protokole podpisanym dnia 8 czerwca 2022 r. przez Prezesa Fundacji i członka Zarząd Fundacji. Do ustaleń zawartych w protokole nie wniesiono wyjaśnień ani zastrzeżeń.

¹ Dz. U. 2020 poz. 1057 z późn. zm.

Działalność Fundacji w kontrolowanym zakresie ocenia się jako pozytywną z nieprawidłowościami. Na pozytywną ocenę wpłynęło m.in.: dokonanie rachunkowego wyodrębnienia w ewidencji księgowej przychodów i kosztów w ramach działalności odpłatnej, nieprzekroczenie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia osoby fizycznej z tytułu zatrudnienia przy wykonywaniu statutowej działalności odpłatnej. Natomiast nieprawidłowości polegały m.in. na:

- niedotrzymaniu warunku dla działalności związanej z prowadzeniem usług ochrony i promocji zdrowia oraz diagnostyki osób ze spektrum zaburzeń autystycznych, w wyniku czego zakwalifikowano te działalności do działalności odpłatnej zamiast do gospodarczej,
- braku kompletnej i aktualnej polityki rachunkowości,
- niezapewnieniu współmierności przychodów i związanych z nimi kosztów,
- nieujmowaniu w księgach rachunkowych zdarzeń występujących w jednostce w sposób systematyczny i chronologiczny,
- utrudnionym powiązaniu dowodów źródłowych z zapisami w dzienniku,
- niewprowadzaniu do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego, w postaci zapisu, każdego zdarzenia, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym,
- nieterminowym zamieszczeniu przez Fundację sprawozdania finansowego i merytorycznego za 2020 r. w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie internetowej Narodowego Instytutu Wolności.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy, przekazuję wystąpienie pokontrolne.

Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego.

1. Prawne aspekty funkcjonowania Fundacji.

1.1. Ustalenia ogólne. Imię i nazwisko członków organu zarządzającego:

Zarząd Fundacji:

Joanna Ławicka — prezes Zarządu,
Aleksandra Oszczęda – członek Zarządu,
Urszula Ratajczak – członek Zarządu,
Jakub Dyda – członek Zarządu,
Karolina Michalska – członek Zarządu

(Dowód: akta kontroli str. 1 - 6)

Fundacja ustanowiona została Aktem Notarialnym (Repertorium A Nr 3611/2008) sporządzonym 16 września 2008 r. w Opolu. Fundacja pod nazwą „PRODESTE” ma swoją siedzibę w Opolu przy ul. Krakowskiej 51/16.

Jednostka jest wpisana do rejestru Stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Opolu, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000316914 i posiada status organizacji pożytku publicznego². Ostatnia zmiana wpisu w KRS została dokonana w dniu 8 grudnia 2018 r. (stan na 2 grudnia 2021 r.).

(Dowód: akta kontroli str. 7 - 10, 1 - 6)

Fundacja działa na podstawie przepisów:

- ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach³,
- ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,

² Zgodnie z aktualnym wypisem z KRS (stan na dzień 2.12.2021 r.).

³ Dz.U. z 2020 r., poz. 2167.

- statutu Fundacji z dnia 14 lutego 2019 r. wraz ze zmianami.

Fundacja posiada numer identyfikacji podatkowej NIP: 7542956218 nadany przez Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w Opolu oraz REGON: 160224439, nadany przez Urząd Statystyczny w Opolu w dniu 1.12.2008 r. Nadzór nad Fundacją w zakresie uprawnień, obowiązków i wymogów zgodnie z art. 28 ustawy sprawuje Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego.

Terenem działania Fundacji jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej, a siedzibą naczelných władz Fundacji jest miasto Opole.

(Dowód: akta kontroli str. 11 - 27)

Zgodnie z § 6 statutu celem Fundacji jest m.in.:

- propagowanie i wdrażanie zasad dobrej praktyki, a w szczególności standardów diagnozy i terapii w odniesieniu do osób z autyzmem i pokrewnymi zaburzeniami rozwoju,
- upowszechniania wiedzy o autyzmie i pokrewnych zaburzeniach rozwoju oraz sposobach ich terapii,
- ochrona zdrowia i pomoc społeczna- pomoc diagnostyczna, terapeutyczna, rehabilitacyjna oraz medyczna dla osób z autyzmem i pokrewnymi zaburzeniami rozwoju we wszystkich grupach wiekowych na terenie całego kraju,
- podejmowanie i wspieranie działalności służącej rozwojowi szkolnictwa i dostosowaniu edukacji do potrzeb osób z autyzmem i pokrewnymi zaburzeniami rozwoju,
- wspieranie rodzin osób autystycznych,
- organizowanie i prowadzenie form aktywnego wypoczynku dla osób z autyzmem i pokrewnymi zaburzeniami rozwoju,
- podejmowanie działań prowadzących do powstania ogólnopolskiej sieci pomocy osobom z autyzmem i ich rodzinom,
- działalność oświatowa polegająca na kształceniu specjalistów na terenie całego kraju,
- zakładanie i prowadzenie ośrodków dla osób z autyzmem i pokrewnymi zaburzeniami rozwoju.

1.2. Spełnienie wymogów uprawniających Fundację do otrzymania statusu organizacji pożytku publicznego.

Fundacja prowadzi na podstawie statutu działalność w sferze zadań publicznych na rzecz osób niepełnosprawnych, ochrony i promocji zdrowia, działalność na rzecz dzieci i młodzieży w tym wypoczynek dzieci i młodzieży, określonych w ustawie (art. 4 ust. 1 pkt 6, 7 ,15 ustawy).

Zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy zakres prowadzonej działalności nieodpłatnej lub odpłatnej pożytku publicznego organizacje pozarządowe określają w statucie lub w innym akcie wewnętrznym, co zostało prawidłowo ujęte w § 7 statutu Fundacji. W § 9 statutu zawarto informację, że Fundacja może prowadzić działalność gospodarczą.

Z oświadczenia członka Zarządu wynika, że Fundacja w okresie objętym kontrolą prowadziła działalność odpłatną pożytku publicznego w zakresie organizowania: turnusów jedno i dwu tygodniowych pobytów terapeutycznych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i ich rodzin, pobytów diagnostycznych, konsultacji /terapii, warsztatów, konferencji, superwizji tj. spotkania specjalistów z Fundacji z zespołami nauczycieli (i innych pracowników) przedszkoli, szkół. Podczas superwizji pracuje się nad zwiększeniem wiedzy i kompetencji pracowników szkół i przedszkoli.

(Dowód: akta kontroli str. 28 - 29)

1.3. Organami Fundacji są:

- Rada Nadzorcza,
- Zarząd Fundacji.

1.3.1. Rada Nadzorcza.

Ustalono, że Rada Nadzorcza jest odrębnym od organu zarządzającego i niepodlegającym mu statutowym kolegialnym organem kontroli i nadzoru w zakresie wykonywania kontroli wewnętrznej i nadzoru, zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 4 ustawy.

Zgodnie z § 23 statutu Rada Nadzorcza składa się z trzech do sześciu członków. Pierwszy skład powołuje Fundator. Następnym członków na miejsce osób, które przestały pełnić tę funkcję lub w celu rozszerzenia składu, powołuje przewodniczący Rady Nadzorczej.

Kontrolującym zostały przedstawione oświadczenia członków Rady Nadzorczej (organu nadzoru), że nie są jednocześnie członkami organu zarządzającego, ani nie pozostają z nimi w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu, w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości służbowej z członkiem Zarządu oraz że nie byli skazani za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe (zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 4 ppkt a i b ustawy). Brak było oświadczenia członka rady nadzorczej Pana L.P. o spełnieniu ww. przesłanek. Na powyższą okoliczność kontrolujący pobrał wyjaśnienie z którego wynika, że Zarząd Fundacji nie ma kontaktu z członkiem organu kontroli, ponieważ złożył rezygnację z pełnienia funkcji w październiku 2021 r.

(Dowód: akta kontroli str. 30 - 31)

Ponadto ww. oświadczenia członków organu nadzoru zawierały informację o niepobieraniu wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w organie kontroli wewnętrznej.

(Dowód: akta kontroli str. 32)

1.3.2. Zarząd Fundacji.

Jest to organ obligatoryjny Fundacji powoływany przez Radę Nadzorczą. Zgodnie z § 28 statutu Zarząd składa się z trzech do pięciu członków. W okresie podlegającym kontroli Zarząd składał się z 4 członków. Pracami Zarządu kieruje Prezes, która tę funkcję pełni od 6 grudnia 2018 r. Fundacja posiada Regulamin Zarządu określający funkcje i podział kompetencji pomiędzy poszczególnych członków Zarządu oraz ich wynagrodzenie, które jest ustalane i zatwierdzane przez Zarząd Fundacji w porozumieniu z Radą Nadzorczą. Funkcję członka Zarządu można pełnić przez więcej niż jedną kadencję. W toku kontroli ustalono, że czterech członków Zarządu, w tym Prezes, byli zatrudnieni w Fundacji na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony i pobierali wynagrodzenie za pełnienie funkcji w tym organie.

Kontrolującym zostało przedstawione oświadczenie, że Prezes Zarządu oraz członkowie, nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe, zgodnie z wymogami art. 20 ust. 1 pkt 5 ustawy.

(Dowód: akta kontroli str. 33 - 36)

1.4. Pożyczki.

Stosownie do zapisów § 19 statutu oraz ewidencji księgowej Fundacja w badanym okresie nie udzielała pożyczek lub zabezpieczenia zobowiązań majątkiem Fundacji w stosunku do jej członków, członków organów lub pracowników oraz osób, z którymi członkowie, członkowie organów oraz pracownicy organizacji pozostają w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia, albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, zwanych dalej „osobami bliskimi”.

Stwierdzono również, że statut Fundacji zgodnie z § 19 zabrania:

- przekazywania majątku Fundacji na rzecz swoich członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, w szczególności jeżeli przekazanie to następuje bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach,
- wykorzystywania majątku Fundacji na rzecz członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, chyba że to wykorzystanie bezpośrednio wynika ze statutowego celu Fundacji,

- dokonywania zakupów towarów lub usług od podmiotów, w których uczestniczą członkowie organizacji, członkowie jej organów lub pracownicy oraz ich osób bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich lub po cenach wyższych niż rynkowe.

2. Prowadzenie odpłatnej działalności pożytku publicznego.

Działalność pożytku publicznego została opisana w dziale II, rozdziale I ustawy i zgodnie z art. 8 działalnością odpłatną pożytku publicznego, podlegającą kontroli jest m.in.: działalność prowadzona przez organizację pozarządową w ramach jej działań statutowych mieszczących się w sferze pożytku publicznego określonej w art. 4 ustawy, za które pobiera opłaty (wynagrodzenie).

Podczas kontroli sprawdzono czy działalność odpłatna pożytku publicznego prowadzona jest zgodnie z warunkami określonym w ustawie, tj. czy:

- wynagrodzenie w odniesieniu do działalności danego rodzaju nie jest wyższe od tego jakie wynika z kosztów tej działalności (art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy); zagadnienie opisano w pkt 2.4. niniejszego dokumentu,
- przeciętne miesięczne wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia przy wykonywaniu działalności odpłatnej nie przekracza 3-krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni (art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy); zagadnienie opisano w pkt 2.1. niniejszego dokumentu,
- rachunkowo wyodrębniono odpłatną działalność pożytku publicznego w stopniu umożliwiającym określenie przychodów, kosztów i wyniku z tej działalności (art. 10 ustawy) zagadnienie opisano w pkt 2.2. niniejszego dokumentu.

2.1. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie osoby fizycznej.

Na potrzeby kontroli księgową Fundacji sporządziła zestawienie dotyczące przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia osoby fizycznej z tytułu zatrudnienia przy wykonywaniu statutowej działalności odpłatnej za rok 2020, w celu zweryfikowania warunku określonego w art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Z analizy dokumentu wynika, że Fundacja w okresie od stycznia do grudnia 2020 r. wypłaciła wynagrodzenie 27 osobom. Ustalono, że nie zostało przekroczone przeciętne miesięczne wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia przy wykonywaniu działalności odpłatnej, które w roku 2020 stanowiło kwotę 15 507,18 zł.⁴

W celu zbadania poprawności danych ujętych w tabeli, szczegółowej kontroli poddano 4 osoby, dla których potwierdzono zgodność danych z zawartymi umowami.

Dokumentacja znajduje się w aktach kontroli.

(Dowód: akta kontroli str. 37 - 38)

2.2. Księgi rachunkowe.

W okresie objętym kontrolą księgi rachunkowe Fundacji były prowadzone przez księgową zatrudnioną na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony od 1 kwietnia 2019 r. do 22 marca 2021 r.

Zarządzeniem Prezesa Fundacji „PRODESTE” z 1 stycznia 2019 r. w sprawie Polityki rachunkowości Fundacji wprowadzono przyjęte przez jednostkę zasady (politykę) rachunkowości, które dotyczyły m.in.: przedmiotu działalności, roku obrotowego i okresów sprawozdawczych, zasad i czasu przechowywania dowodów księgowych.

Analiza ww. dokumentu wykazała, że brakuje następujących, obowiązkowych elementów:

- opisu ustalenia wyniku finansowego oraz przyjętych zasad klasyfikacji zdarzeń, co stanowi naruszenie art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości. Wyjaśnienie złożyła Prezes Fundacji, w którym podała: *niestety nie potrafię udzielić odpowiedzi na pytanie.*

⁴ Przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w 2019 r wyniosło 5 169,06 zł. Limit 3-krotności wynagrodzenie wynosi w 2020 r. 15 507,18 zł.

Nie wiedziałam, że istnieje wymóg ujęcia w niej w/w opisów. Z pewnością zostaną one ujęte w poprawionej polityce rachunkowości.

Wyjaśnienie zostało przyjęte przez kontrolujących.

(Dowód: akta kontroli str. 39)

- zkładowego planu kont zawierającego wykaz kont księgi głównej (załącznik nr 1), co stanowi naruszenie art. 10 ust. 1 pkt 3 tiret a ustawy o rachunkowości.
Podczas trwania kontroli dostarczono wydruk zkładowego planu kont programu „xxxxxx xxxx xxxxxxxx”, który jak wykazała analiza wydruków z ksiąg rachunkowych, nie był stosowany w Fundacji. Ustalono, że w jednostce użytkowano program xxxxxxxx XXXXXX zakupiony w marcu 2018 r. i wykorzystywany w opp od 1 stycznia 2019 r. Z wyjaśnień uzyskanych od Prezes wynika, że: *Informuję, że pierwszego maila w sprawie wdrożenia programu xxxxxxxx wysłałam do Pani xxxxxxxx xxxxxxxxxx z firmy xxxxxxxx w dniu 27.12.2018 roku. Polityka rachunkowości, przygotowana przez panią xxxxxxxx była skończona 20 grudnia 2018 roku. 7 stycznia 2018 roku mieliśmy wystawioną fakturę z firmy xxxxxxxx za import dokumentów do programu - planu kont oraz bazy klientów. 1 marca 2019 roku pani xxxxxxxx brała udział w szkoleniu w obsłudze programu w Warszawie w firmie xxxxxxxx*.
Ponadto Prezes wyjaśniła: *Brak opisu stosowanego w jednostce programu xxxxxxxx wynika z wdrożenia go później, niż przygotowywana była polityka rachunkowości (co miało miejsce w listopadzie - grudniu 2019). Wdrożenie programu było trudnym momentem i zapomnieliśmy go docelowo dopisać do polityki. Oczywiście w kolejnej wersji polityki, wprowadzimy do niej także oprogramowanie.*
Wyjaśnienia przyjęto z zastrzeżeniem, że obowiązek aktualizowania polityki rachunkowości spoczywa na Zarządzie, co wynika z art. 10 ust. 2 ustawy o rachunkowości;

(Dowód: akt kontroli str. 40-41)

- wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych, co stanowi naruszenie art. 10 ust 3 tiret b ustawy o rachunkowości,
- opisu systemu informatycznego, zawierającego wykaz programów, procedur lub funkcji, wraz z opisem algorytmów i parametrów oraz programowych zasad ochrony danych, w tym w szczególności metod zabezpieczenia dostępu do danych i systemu ich przetwarzania, a ponadto określenie wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji, co stanowi naruszenie art. 10 ust 3 tiret c ustawy o rachunkowości.
Prezes fundacji wyjaśniła, że: *Nie potrafię udzielić odpowiedzi na pytanie dlaczego nie ma w polityce rachunkowości wspomnianych przez Państwa wykazu zbioru danych oraz opisu systemu informatycznego. Osoba odpowiedzialna za przygotowanie dokumentu nie wpisała takich danych, a ja weryfikując politykę – nie zauważyłam takiego braku, nie mogłam go zauważyć, gdyż nie wiedziałam, że istnieje konieczność posiadania takiego zapisu. W tej sprawie zaufałam specjalście specjalnie zatrudnionemu do tego celu przez Zarząd Fundacji, pani XXXXXXXXXXX, która w okresie poprzedzającym zatrudnienie na stanowisku księgowej w Fundacji była zatrudniona na umowę zlecenie właśnie w zakresie przygotowania polityki rachunkowości.*
Wyjaśnienia przyjęto z zastrzeżeniem, że obowiązek aktualizowania polityki rachunkowości spoczywa na Zarządzie, co wynika z art. 10 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

(Dowód: akt kontroli str. 41)

Ustalono, że jednostka posiada Regulamin wewnętrzny obiegu dokumentów, ewidencji i archiwizacji, który obowiązuje od dnia 1 stycznia 2019 r. W dokumencie uregulowano zasady postępowania z dokumentami wytwarzanymi przez Fundację oraz

wpływającymi do niej i podlegających przetworzeniu w jednostce. Powyższy regulamin uszczegóławia m.in.:

- przekazywanie dokumentów księgowych i pozaksięgowych między pracownikami Fundacji,
- sposób rejestracji dokumentacji przychodzącej i wychodzącej,
- obieg dokumentacji, sposób załatwienia sprawy, termin załatwienia sprawy,
- wykorzystanie systemów teleinformatycznego w zakresie obiegu dokumentów oraz warunki ochrony danych przechowywanych w zbiorach informatycznych danych, w tym zwłaszcza danych osobowych, zgodnie z RODO.

Regulamin wszedł w życie i obowiązuje od 1 stycznia 2019 r.

(Dowód: akta kontroli str. 57 - 61)

2.3. Ewidencja kosztów i przychodów z działalności odpłatnej pożytku publicznego.

Ewidencję kosztów prowadzono w układzie rodzajowym na kontach zespołu 4 Koszty według rodzajów i ich rozliczenia oraz w układzie kalkulacyjnym na kontach zespołu 5 Koszty według typów działalności i ich rozliczenia. Koszty dotyczące odpłatnej działalności pożytku publicznego ujmowano na koncie 502 Koszty odpłatnej działalności PP⁵ z odpowiednią analityką według prowadzonego przez Fundację rodzaju działalności.

Ewidencję księgową dla przychodów z odpłatnej działalności pożytku publicznego prowadzono na koncie 702 Przychody odpłatnej działalności PP, do którego prowadzono analitykę według rodzaju działalności opp.

W związku z powyższym ustalono, że Fundacja prowadzi odrębną ewidencję kosztów i przychodów dot. środków z działalności odpłatnej, co jest zgodne z postanowieniem art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy. Wydzielenie tych środków jest niezbędne m.in. do wyliczenia wyniku uzyskanego z odpłatnej działalności oraz właściwego sporządzenia rocznego sprawozdania merytorycznego.

2.3.1. Przychody z działalności odpłatnej pożytku publicznego.

Na podstawie ewidencji księgowej oraz sprawozdania finansowego i merytorycznego ustalono, że w 2020 r. Fundacja uzyskała przychody w łącznej wysokości 1 565 422,69 zł, z tego 1 262 498,47 zł dotyczyło działalności odpłatnej pożytku, w tym:

- 15 865,00 zł przychody profilaktyki dla osób ze spektrum zaburzeń i ich rodzin (702-1),
- 1 140 188,47 zł przychody z tytułu usług ochrony i promocji zdrowia (702-2),
- 106 445,00 zł przychody z diagnostyki osób ze spektrum zaburzeń autystycznych (702-3).

Kontroli poddano dowody księgowe za I kwartał 2020 r. dokumentujące uzyskanie przychodów z odpłatnej działalności na ogólną kwotę 529 797,00zł (41,96% przychodów działalności odpłatnej roku 2020), które uzyskano z tytułu: przeprowadzania diagnozy, konsultacji, terapii, organizacji wyjazdów terapeutycznych oraz konferencji.

W odniesieniu do badanej próby stwierdzono, że na koncie 702 Przychody z odpłatnej działalności PP, zaewidencjonowano środki otrzymane w ramach działalności odpłatnej prowadzonej w celu realizacji zadań ze sfery działań publicznych ustalonych w statucie Fundacji.

2.3.2. Nieprawidłowości wykazane na podstawie analizy materiałów źródłowych:

- a) na koncie analitycznym 702-2-01-2-4 pn. Konferencje ujęto kwotą 85 656,50 zł. Środki te zostały wpłacone przez osoby chętne do wzięcia udziału w konferencji „Autyzm Ewolucja”. Z ustaleń kontroli wynika, że wydarzenie to nie odbyło się, jednak środki nie zostały zwrócone do wpłacających. Natomiast koszty zaewidencjonowane na koncie 502-2-01-2-4 pn. Konferencje wyniosły 1 508,99 zł i dotyczyły prowizji za obsługę transakcji w serwisie Przelewy24 (wpłaty od osób zainteresowanych konferencją).

⁵ działalność Pożytku Publicznego

W związku z niewyksięgowaniem przychodów za usługę, która nie została wykonana wyjaśnienie złożył Zarząd, podając: (...) *problem powstały w Fundacji wynika bezpośrednio ze stanu epidemii wprowadzonego w Polsce w 2020 roku, który uniemożliwił realizację konferencji i spowodował konieczność jej przeniesienia na rok 2022. Ta, wyjątkowa sytuacja może zatem usprawiedliwiać przeniesienie omawianej kwoty do pozycji rozliczeń międzyokresowych, ale w chwili obecnej Zarząd nie dysponuje jednoznacznym dowodem na to, że podjęcie takiej decyzji będzie w istocie zgodne z prawem podatkowym i nie narazi Fundacji na problemy. W związku z powyższym konieczne jest uzyskanie interpretacji dla tej konkretnej sytuacji...."*

Wyjaśnienie nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ działanie Zarządu nie spełnia jednej z nadrzędnych zasad rachunkowości wymaganej dyspozycją art. 6 ust. 2 ww. ustawy, tj.: zapewnienie współmierności przychodów i związanych z nimi kosztów. Ponadto ustalono, że Zarząd był informowany przez księgową Fundacji o konieczności przeniesienia przychodów dotyczących planowanej konferencji na rozliczenie międzyokresowe przychodów, o czym świadczy jej notatka z 15 lutego 2021 r. Księgowa zwracając się z tą informacją do Zarządu uzasadniała, że jest to konieczne do uzyskania odpowiedniej prezentacji wyniku finansowego za 2020 rok, aby był mierzalny w stosunku do roku 2019 oraz zachowania współmierność kosztów i przychodów w roku 2022 (rok, w którym ma się odbyć konferencja).

(Dowód: akta kontroli str. 62 - 68)

- b) brak stwierdzenia sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja) oraz brak podpisu osoby odpowiedzialnej za te wskazania, co narusza zapisy art. 21 ust.1 pkt 6 ustawy o rachunkowości,
- c) zapisy zdarzeń nie realizowano systematycznie i zgodnie z chronologią, co narusza wytyczne zawarte w art. 4 ust. 3 pkt 2 ustawy o rachunkowości,
- d) zapisy w dzienniku utrudniały ich jednoznaczne powiązanie z dowodami źródłowymi, co narusza zapisy art. 14 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

Na powyższe nieprawidłowości Prezes złożyła wyjaśnienie, z którego wynika:

„Utrudniona kontrola fizyczna i kontakt fizyczny księgowej z zarządem w okresie pandemii – w znacznej mierze zmuszeni byliśmy pracować zdalnie. Zarząd pochłonięty był w tym czasie bardzo mocno próbami znalezienia rozwiązań umożliwiających przetrwanie Fundacji i całkowitą reorganizację pracy, która w dotychczasowym kształcie stała się niemożliwa. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie ksiąg, pani XXXXXXXXXX nie podejmowała w tym czasie żadnych starań, by przypomnieć zarządowi o konieczności sprawdzania dowodów i zatwierdzania ich. Zarząd stworzył maksymalnie optymalne warunki księgowej do codziennego kontaktu - już w roku 2019 prowadziliśmy codzienne spotkania z księgową i asystentką zarządu xxxxxx xxxxxxxx, w godzinach porannych. Zarząd codziennie prosił o informacje na temat ewentualnych trudności i koniecznych do podjęcia przez zarząd działań. W związku z nawarstwiającymi się trudnościami w kontakcie z panią xxxxxxxxx oraz ujawnieniem licznych nieprawidłowości w jej pracy, od grudnia 2020 do marca 2021 podejmowaliśmy bardzo zintensyfikowane próby uzyskania od niej informacji oraz wprowadzania poprawek do ksiąg i porządkowania dokumentów. Zakończyło się to w marcu 2021, jednoczesnym wręczeniem przez nas Pani xxxxxxxxx zwolnienia dyscyplinarnego (...).

Wyjaśnienie przyjęto z zastrzeżeniami, że za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości w jednostce kontrolowanej z tytułu nadzoru odpowiedzialny jest Zarząd Fundacji co wynika z art. 4 ust. 5 ustawy o rachunkowości.

(Dowód: akta kontroli str. 69 - 70)

Ustalono, że zaewidencjonowane przychody z działalności odpłatnej były uzyskane w ramach realizowanych celów ze sfery działań publicznych ustalonych w statucie Fundacji.

2.3.3. Koszty działalności odpłatnej pożytku publicznego.

Na podstawie ewidencji księgowej oraz sprawozdania finansowego i merytorycznego ustalono, że Fundacja w badanym okresie poniosła wydatki w łącznej wysokości 1 388 227,24 zł, z tego 1 020 528,34 zł dotyczyło działalności odpłatnej pożytku publicznego, w tym:

- 20 999,14 zł koszty profilaktyki dla osób ze spektrum zaburzeń i ich rodzin (502-1),
- 927 350,31 zł koszty z tytułu usług ochrony i promocji zdrowia (502-2),
- 72 178,89 zł koszty z diagnostyki osób ze spektrum zaburzeń autystycznych (502-3).

Analiza dowodów źródłowych wykazała, że wydatki ponoszono w formie gotówkowej i bezgotówkowej. W wyniku kontroli stwierdzono, że uregulowania wewnętrzne w zakresie prowadzenia kasy opisano w polityce rachunkowości oraz Instrukcji kasowej (przedłożonej do kontroli po zakończeniu czynności kontrolnych w jednostce, tj. 20 grudnia 2021 r.).

Kontroli poddano dowody księgowe za III kwartał 2020 r. dokumentujące wydatkowanie środków na łączną kwotę 405 017,51 zł (39,69% kosztów działalności odpłatnej ogółem), które zostały poniesione m.in. z tytułu: zużycia materiałów i energii, podatków i opłat, wynagrodzeń, terapii indywidualnych i grupowych, wyjazdów terapeutycznych i rehabilitacyjnych, warsztatów terapeutycznych, superwizji i diagnostyki osób ze spektrum zaburzeń autystycznych. Największe koszty w łącznej wysokości 342 630,65 zł dotyczyły letnich wyjazdów.

Z analizy dowodów źródłowych oraz ewidencji księgowej wynika, że wśród kontrahentów byli również członkowie Zarządu, którzy świadczyli usługi na rzecz Fundacji w ramach prowadzonej własnej działalności gospodarczej. Łączną kwotę faktur za 2020 rok oraz za III kwartał kontrolowanego okresu zapłaconych poszczególnym osobom przedstawia poniższa tabela sporządzona przez Zarząd.

Wykaz członków Zarządu oraz ich współmałżonków świadczących usługi w 2020 r. na rzecz działalności odpłatnej pożytku publicznego Fundacji Prodeste, w ramach prowadzonej własnej działalności gospodarczej.

Imię i nazwisko	Nazwa firmy	Od kiedy świadczy usługi na rzecz Fundacji	Nr i data umowy Fundacji z kontrahentem	Kwota wypłaconego wykonawcy wynagrodzenia za III kw. 2020r	Kwota wypłaconego wykonawcy wynagrodzenia za 2020 r.
XXXXXXXXXX XXXXXXXX	XXXXXXXX XXXXXXXXXXXX. XXXXXXXX XXXXXXXX	2016	umowa ustna, 2016	7 660,00	23 585,00
XXXXXX XXXXXX	XXXXXX XXXXXXXX Prywatny Gabinet XXXXXXXXXXXX	2008	umowa ustna, 2008	18 070,00	33 730,00
XXXXX XXXX	XXXXX XXXX- XXXXX XXXXXXXX	2015	umowa ustna, 2015	31 214,60	150 463,88
XXXXXXXX XXXXXXXX	XXXXXXXX XXXXXXXX XXXXXXXX	2015	umowa ustna, 2015	9 200,00	24 095,00
SUMA				66 144,60	231 873,88

(Dowód: akta kontroli str. 71 - 72)

Na podstawie ewidencji księgowej konta 202 pn. Zobowiązania dostawcy krajowi ustalono, że wynagrodzenie dla ww. osób powinno wyglądać następująco:

Imię i nazwisko	Nazwa firmy	Kwota wypłaconego wykonawcy wynagrodzenia za III kw2020r.	Kwota wypłaconego wykonawcy wynagrodzenia za 2020 r.
XXXXXXXXXX XXXXXXXXX	XXXXXXXXXX XXXXXXXXXX. XXXXXXXXXX XXXXXXXXXX	10 210,00	49 785,00
XXXXXX XXXXXXXXX	XXXXXX XXXXXXXXX Prywatny Gabinet XXXXXXXXXXXXXX	24 330,00	88 585,00
XXXXXX XXXXX	XXXXXX XXXXX - XXXXX XXXXXXXXX	31 214,60	158 183,90
XXXXXXXXXX XXXXXXXXXX	XXXXXXXXXX XXXXXXXXX XXXXXXXXXX	9 900,00	20 815,00
SUMA		75 654,60	317 368,90

Z tabel wynika, że wskazane przez Zarząd wynagrodzenie jest o 9 510,00 zł niższe w III kwartale 2020 r., niż wynika to z ewidencji księgowej organizacji, natomiast za cały 2020 rok jest niższe o 85 495,02 zł. W związku z powstałymi rozbieżnościami Prezes podała w wyjaśnieniu: *Nie jesteśmy w stanie ustalić, skąd wynikają rozbieżności pomiędzy kwotami wskazanymi w tabeli dot. wykazu członków Zarządu oraz ich współmałżonków świadczących usługi w 2020 r. na rzecz Fundacji w ramach prowadzonej własnej działalności gospodarczej a ewidencją księgową analityczną do konta 202 pn. Zobowiązania dostawcy krajowi. Członkowie zarządu podali kwoty, zliczając je „ręcznie” na podstawie wystawionych w 2020 roku faktur. Ówczesna księgowa, XXXXXXXXX XXXXXXXXXX, księgowwała te kwoty. Nie jesteśmy w stanie ustalić w takiej sytuacji, po roku, bez możliwości ustalenia tego z ówczesnie pracującą księgową, gdzie pojawił się błąd i dlaczego.*

(Dowód: akta kontroli str. 73)

Wyjaśnienie nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ dane przedstawione w tabeli sporządzonej przez Zarząd powinny wynikać z ewidencji księgowej, co można było przygotować przy pomocy obecnej księgowej.

Ponadto na podstawie analizy wydruku z konta 502 ustalono, że wśród wykonawców była firma XXXXXXXXX XXXX XXX XXXXX XXXXXXXXX, która w 2020 r. (od stycznia do marca) otrzymała wynagrodzenie za świadczone usługi w łącznej kwocie 95 613,00 zł. Z informacji uzyskanej drogą elektroniczną 2 marca 2022 r. wynika, że jest to XXX członka Zarządu XXXXX XXXXX .

(Dowód: akta kontroli str. 74 - 75)

Kontrolujący poprosili o przedłożenie wszystkich umów z wykonawcami dotyczących odpłatnej działalności pożytku publicznego obowiązujących w 2020 roku, zawierających informacje, które potwierdziły by prawidłowość wykazanej stawki i rodzaj wykonanej usługi w otrzymywanych przez Fundację fakturach, stanowiących podstawę ujęcia w księgach rachunkowych i dokonania wydatków. Prezes Fundacji podała w złożonym wyjaśnieniu: *Informujemy, że nie posiadamy pisemnych umów z wykonawcami świadczącymi usługi. Wszystkie umowy są zawarte ustnie. Jednocześnie informuję, że 5.10.2020 roku zleciłam XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX zadanie związane z przygotowaniem kontraktów dla wszystkich wykonawców, przygotowałam jej także wzór takiego kontraktu, żeby mogła z łatwością przygotować je dla różnych obszarów działalności, którą prowadzimy. Niestety, wkrótce potem zaczęły się ujawniać poważne problemy w wykonywanej przez panią XXXXXX pracy, co spowodowało, że zadanie nie zostało dokończone. (...).*

(Dowód: akta kontroli str. 76)

Wyjaśnienie zostało przyjęte z zastrzeżeniem, że tworzenie wzorów umów w 2020 roku jest bardzo opóźnione w stosunku do czasu od kiedy Fundacja prowadzi odpłatną działalność.

Ponadto analiza dowodów za III kwartał 2020 r. wykazała, że wbrew temu, co podano w wyjaśnieniu, organizacja zawierała umowy. W okresie objętym kontrolą były podpisane umowy z kontrahentami (w zakresie usługi noclegowej i gastronomicznej) dotyczące wyjazdów letnich, zawarte przez firmę xxxxx xxxx - xxxxx xxxxxxxx, która miała pełnomocnictwo do wykonywania takich czynności w imieniu Fundacji. Natomiast z kierownikami wyjazdów rehabilitacyjnych oraz weekendowych wyjazdów diagnostycznych i rehabilitacyjnych, którzy byli odpowiedzialni m.in. za rozliczanie turnusu/wyjazdu oraz dbanie o prawidłowe przekazywanie dokumentów księgowych do biura Fundacji obowiązywały tylko umowy ustne, co wyjaśniła Prezes, podając: *Nie zawieraliśmy umów pisemnych w tym zakresie. Każdorazowo kierownikiem turnusu były albo osoby posiadające stosowne uprawnienia wynikające z regulacji dotyczącej wypoczynku dzieci i młodzieży, albo osoby, które dysponowały stosownym doświadczeniem w wypadku wyjazdów podczas których bezpośrednią opiekę nad dziećmi sprawowali rodzice. Do obowiązków kierownika takich wyjazdów należy:*

- realizacja programu turnusu rehabilitacyjnego zgodnie z obowiązującymi przepisami i wytycznymi,
- organizowanie czasu wolnego uczestnikom turnusu (wycieczki piesze, autokarowe,
- zajęcia świetlicowe, wieczorki muzyczne),
- prowadzenie dokumentacji turnusu,
- ustalanie z kadrą dziennego planu zajęć uczestników turnusu,
- współpraca z zarządem obiektu,
- bieżące załatwianie spraw związanych z prowadzeniem turnusu,
- rozliczanie turnusów (także sprawozdania z przebiegu turnusu oraz gromadzenie i przekazywanie dokumentów księgowych do biura Fundacji - zgodnie z ustaleniami z p. xxxxxxxxxx w 2020 roku - także w formie skanów/zdjęć).

(Dowód: akta kontroli str. 77)

W związku z powyższym nie można sprawdzić i potwierdzić prawidłowości kwot poniesionych za wykonane usługi na rzecz Fundacji, nawet w przypadku firm wymienionych w tabeli sporządzonej przez Zarząd.

Kontrolujący poprosili o wskazanie wewnętrznych uregulowań obowiązujących w Fundacji, które stanowiły by podstawę nadzorowania, rozliczania wykonawców z wykonanych usług w prawidłowym terminie i wartości umów. Prezes Fundacji wyjaśniła: *Nadzór nad pracą oraz rozliczeniami wykonawców w prawidłowym terminie oraz wartościami umów prowadzi zawsze kierownik danego turnusu. Wszystkie informacje przekazywane były pani xxxxxxxxxxxxxx na bieżąco, w związku z każdym turnusem, w formie ustnej lub pisemnej. Fundacja prowadzi dużą ilość wyjazdów, jednak podczas wyjazdów nie zachodzi konieczność prowadzenia nadzoru nad ogromnymi rzeszami wykonawców. Największe grupy specjalistów dotyczą wyjazdów terapeutycznych rodzinnych letnich i każdorazowo mieszczą się maksymalnie w obrębie 12 osób. Nie odczuliśmy nigdy konieczności posiadania złożonych, pisemnych procedur przy tak niewielkich grupach wykonawców.*

(Dowód: akta kontroli str. 78)

Wyjaśnienie zostało przyjęte z zastrzeżeniem, że brak wewnętrznych regulaminów uniemożliwia pracownikowi Fundacji kontrolowanie wykonawców (w tym kierowników turnusu) m.in. w zakresie: terminu i prawidłowości przedstawianych przez nich rozliczeń, kwot na fakturach lub kosztów wynikających z dostarczanych dokumentów. Dlatego też kontrolujący również nie mogli ustalić, czy poniesione koszty były prawidłowe z zakresem wyjazdu. W związku z dużą ilością organizowanych turnusów rehabilitacyjnych oraz

weekendowych wyjazdów diagnostycznych i rehabilitacyjnych Fundacja powinna ustalić jasne informacje dla wykonawców oraz osób koordynujących te działania, aby zapewnić przejrzyste i terminowe ich rozliczanie.

Skutki braku procedur w powyższym zakresie w wyniku czego został naruszony zapis art. 20 ust. 1, tj. do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym (zgodnie z pkt 2 Polityki rachunkowości Fundacji okresem sprawozdawczym jest jeden miesiąc) przedstawia poniższy przykład. Firma xxxxx xxxx - xxxxx xxxxxxxx przesłała rozliczenie wykonanej usługi koordynacji wyjazdów terapeutyczno - rehabilitacyjnych (FS/20/9/2) w sezonie zimowym dopiero we wrześniu. Poproszona o wskazanie osoby odpowiedzialnej za nadzorowanie rozliczania wykonawców z wykonanych usług w prawidłowym terminie i wartości umów oraz z jakich uregulowań wewnętrznych to wynika, Prezes Fundacji podała w wyjaśnieniu: *Nie potrafię w tej chwili wyjaśnić dlaczego firma xxxxx xxxx - xxxxx xxxxxxxx przesłała rozliczenie wykonanej usługi koordynacji wyjazdów terapeutyczno - rehabilitacyjnych (FS/20/9/2) w sezonie zimowym dopiero we wrześniu.*

Podejrzewam, że możliwy jest błąd w opisie, zwykle we wrześniu rozliczane są wyjazdy w sezonie letnim. Być może doszło do pomyłki, ale nie jestem w stanie w tej chwili tego wyjaśnić, gdyż każdy z nas ma ogromną ilość obowiązków bieżących i związanych z zamknięciem roku. Osobą odpowiedzialną za nadzorowanie rozliczania wykonawców z wykonanych usług w prawidłowym terminie i wartości umów w roku 2020 była pani xxxxxxxxxx. (...).

Wyjaśnienie przyjęto z zastrzeżeniem, że zgodnie z art. 10 ustawy o fundacjach Zarząd fundacji kieruje jej działalnością.

(Dowód: akta kontroli str. 81, 120 -121)

W celu ustalenia sposobu wyboru wykonawców poproszono Fundację o przedłożenie zasad, którymi kierował się Zarząd podejmując decyzję np. kto będzie kierownikiem wyjazdu lub prowadził zajęcia rehabilitacyjne. Prezes Fundacji podała: *Nie posiadamy regulaminu wyboru wykonawców. Jeżeli chodzi o kryteria dotyczące wykonawców, kierujemy się oceną posiadania wiedzy i doświadczenia - to jest kryterium najważniejsze, posiadania uprawnień do wykonywania określonej działalności lub czynności (jeżeli przepisy prawa nakładają obowiązek ich posiadania), dysponowania odpowiednim potencjałem technicznym oraz osobami zdolnymi do wykonania danego zadania.*

Na podstawie wyjaśnienia ustalono, że organizacja nie posiada uregulowań wewnętrznych w zakresie wyboru wykonawców usług, zatem nie można sprawdzić jakim kryterium kierował się Zarząd przy wyborze wykonawców na świadczenie poszczególnych usług.

(Dowód: akta kontroli str. 80)

2.3.4. Nieprawidłowości (pkt 1 - 4, 6 - 8) i uchybienie (pkt 5) stwierdzone w wyniku kontroli dowodów źródłowych:

1) w księgach rachunkowych 2020 roku stosowano skróty/kody, które nie zostały opisane w regulacjach wewnętrznych, co narusza art. 23 ust. 2 pkt 3 ustawy o rachunkowości, tj. zapis księgowy powinien zawierać m.in. zrozumiały tekst, skrót lub kod opisu operacji, z tym, że należy posiadać pisemne objaśnienia treści skrótów lub kodów.

Prezes Fundacji podała w wyjaśnieniu: (...) *nie mamy możliwości podania ich rozwinięć w wymaganym czasie. Członkowie zarządu wykonują swoje obowiązki i zobowiązania wiele kilometrów od Opola. Biuro Fundacji musi także intensywnie wykonywać swoją pracę w związku z zamknięciem roku. Jesteśmy w stanie podać rozwinięcia skrótów w przyszłym tygodniu, kiedy przedstawiciel zarządu będzie mógł pojawić się w Opolu. Za sporządzenie dokumentu z rozwinięciem skrótów odpowiedzialna była pani xxxxxxxxxx xxxxxxxxxx.*

Wyjaśnienie zostało przyjęte z zastrzeżeniem, że za nadzór za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości określonych ustawą, odpowiedzialność ponosi Zarząd Fundacji, co wynika z art. 4 ust. 5 ustawy o rachunkowości.

(Dowód: akta kontroli str. 81)

2) ujęto w ewidencji księgowej fakturę za badania laboratoryjne, wystawioną na XXXXX (członek Zarządu), zamiast na Fundację.

Prezes Fundacji wyjaśniła: *Badania laboratoryjne XXXXXX były testem Covid przeprowadzonym przez wszystkich naszych pracowników przed turnusem rehabilitacyjnym. Zgodnie z przepisami dotyczącymi epidemii, pracodawca ma prawo wdrożyć rozwiązania sprzyjające bezpieczeństwu pracowników i klientów.*

Wyjaśnienie nie zasługuje na uwzględnienie ponieważ do ksiąg rachunkowych organizacji zgodnie z art. 22 ust.1 ustawy o rachunkowości należy wprowadzić dowody księgowe, które powinny być rzetelne, to jest zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentują kompletne, zawierające co najmniej dane określone w art. 21 ustawy o rachunkowości. W tym przypadku odbiorcą usługi jest XXXXXX i faktura nie powinna być zaewidencjonowana w księgach rachunkowych Fundacji.

(Dowód: akta kontroli str. 81, 85 - 86)

3) niezatwierdzenie przez Zarząd dokumentów Polecenia Księgowania oraz dowodów księgowych od firmy xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxxxxxx xxxxxx xxxxxx o nr: 2/8/2020, 1/8/2020, 1/9/2020, 2/9/2020, 3/9/2020, 4/7/2020, 2/7/2020, 1/7/2020 oraz z firmy xxxxxxx xxxx xxxxxxxxx z Lubina rachunek nr 4/7/2020.

Prezes Fundacji wyjaśniła: *Nie posiadamy regulacji w zakresie uregulowań wewnętrznych dotyczących podziału w zakresie opisywania, sprawdzania i zatwierdzania dowodów księgowych pomiędzy pracowników i Zarząd. Nie posiadamy także wiedzy dlaczego wymienione w pkt. 2.e polecenia księgowania nie są zatwierdzone przez Zarząd i nie wiemy dlaczego wymienione faktury są niezatwierdzone. Z pewnością powinny być zatwierdzone. Wszystkie niezatwierdzone dokumenty są niezatwierdzone, ponieważ Pani XXXXXX nie przedstawiła ich do zatwierdzenia. Zatrudniając specjalistę księgowego, zarząd ufa, że wszelkie niezbędne dokumenty, które należy zatwierdzić/podpisać trafią do Zarządu, ale tak się nie stało w tym wypadku.*

Wyjaśnienie zostało przyjęte z zastrzeżeniem, że brak uregulowań wewnętrznych dotyczących podziału w zakresie opisywania, sprawdzania i zatwierdzania dowodów źródłowych pomiędzy pracowników i Zarząd Fundacji powoduje powstawanie nieprawidłowości (art. 14 ust. 2 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym sposób dokonywania zapisów w dzienniku powinien umożliwiać ich jednoznaczne powiązanie ze sprawdzonymi i **zatwierdzonymi** dowodami księgowymi). Ponadto odpowiedzialność z tytułu nadzoru za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości określonych ustawą, ponosi Zarząd Fundacji, co wynika z art. 4 ust. 5 ustawy o rachunkowości.

(Dowód: akta kontroli str. 82, 86 - 96)

4) dowody źródłowe dotyczące wyjazdów letnich stanowiące podstawę poniesienia kosztu i wydatku w Fundacji wprowadzono do ksiąg rachunkowych na podstawie paragonów.

Dowody te dotyczyły wydatków poniesionych w czasie wyjazdów organizowanych przez Fundację np. xxxxx paragon fiskalny na kwotę 51,45 zł za artykuły piśmiennicze, z kawiarni na kwotę 76,28 zł, z xxxxxxx na kwotę 54,44 zł za art. spożywcze.

Prezes podała: *Dokumenty: paragon fiskalny na kwotę 51,45 zł za artykuły piśmiennicze, z kawiarni na kwotę 76,28 zł, z xxxxxxx na kwotę 54,44 zł za art. spożywcze - są to wydatki poniesione podczas turnusów rehabilitacyjnych i jako takie zostały rozliczone jako koszt działalności pożytku publicznego. (...). Osoby autystyczne, w szczególności niepełnosprawne intelektualnie są wykluczane z życia społecznego i nie uczestniczą w nim tak, jak ich nieautystyczni rówieśnicy. Z tego powodu, na wielu turnusach organizujemy wyjścia do kawiarni, restauracji, sklepów a także zajęcia z gotowania, przygotowywania*

przekąsek, posiłków itp. Ponadto - artykułów w sklepach spożywczych pod postacią barwników spożywczych używamy także w zajęciach plastycznych dla dzieci z głębszą niepełnosprawnością, które mogłyby zjeść tradycyjne materiały plastyczne, co byłoby niekorzystne dla ich zdrowia a także, używamy ich w ramach prowadzonego przez nas programu Autyzm112 do wykonywania symulacji ran w zajęciach pierwszej pomocy. (...). Wyjaśnienie przyjęto z zastrzeżeniem, że paragony nie spełniają jednego z wymogów dowodu księgowego wskazanego w art. 21 ust. 1 pkt 2, tj. nie zawierają określenia jednej ze stron (nazwy, adresu) dokonującej operacji gospodarczej (Fundacji).

(Dowód: akta kontroli str. 82, 97 - 102)

5) w umowie nr 1/09/2020 dotyczącej wyjazdu w terminie 11 - 13 września 2020 r. oraz 1/08/2020 dotyczącej wyjazdu w terminie 16 - 22 sierpnia 2020 r. wpisano datę jej zawarcia 10 maja 2020 r.

Prezes w złożonym wyjaśnieniu podała: *Nie potrafię odpowiedzieć, dlaczego w umowie nr 1/09/2020 dotyczącej wyjazdu w terminie 11.09-13.09.2020 r. oraz 1/08/2020 dotyczącej wyjazdu w terminie 16-22.08.2020 r. wpisano datę jej zawarcia 10.05.2020 r. Mogę jedynie przypuszczać, że jest to błąd wynikający z przygotowywania nowych umów na starych plikach, co się zasadniczo zdarza dość powszechnie w wielu instytucjach i wynika z konieczności optymalizacji czasu pracy. (...) Możliwe jest także, że umowa była zawierana dużo wcześniej - nie posiadam żadnych szczegółowych informacji, które pozwalałyby mi jednoznacznie stwierdzić dlaczego umowy z września i sierpnia miały datę zawarcia z maja. Osobą odpowiedzialną za umowy dot. wyjazdów jest XXXXXXXX. Oczywiście dołożymy starań, by w przyszłości nie pojawiały się tego typu sytuacje.* Wyjaśnienie zostało przyjęte przez kontrolujących.

(Dowód: akta kontroli str. 83, 103 - 113)

6) zaewidencjonowanie kosztów na podstawie PK bez otrzymania faktury od wykonawcy usługi:

- na koncie 502-2-01-1-1-02, 502-1-01-02 oraz 502-3-01-02 w łącznej kwocie 500,00 zł za usługi specjalisty od firmy xxxxxxx xxxxx xxxxxxxx (PK 6/09/20 z 30 września 2020 r.),
- na koncie 502-2-01-2-1-2-02 w wysokości 2 700,00 zł za usługi specjalisty (usługi obce) na letnim wyjeździe „Dorośli Asy na wczasy” (PK 35/08/2020 z 31 sierpnia 2020 r.)

Prezes Fundacji złożyła wyjaśnienie, w którym podała: *Nie potrafię podać przyczyny zaewidencjonowania (...) za usługi specjalisty od firmy xxxxxxx xxxxx xxxxxxxx na podstawie Polecenia Księgowania. Ponownie - zatrudniając specjalistę księgowego, zarząd ufa, że wszelkie niezbędne dokumenty, które należy zatwierdzić/podpisać trafią do Zarządu, ale tak się nie stało. To samo dotyczy braku dokumentu źródłowego kosztu kursu specjalistycznego na kwotę 2 700,00 zł na podstawie PK 35/08/2020 z 31.08.2020 r. (...). Zarząd wyraża ubolewanie z powodu powstałych nieprawidłowości i podkreśla, że w momencie ujawnienia faktu nieprawidłowego prowadzenia ksiąg przez panią XXXXXXXX w listopadzie/grudniu 2020 roku najpierw podjął kroki celem naprawy i zmotywowania pani XXXXXXXX do usuwania błędów, zdecydował się zarówno na upomnienie w trybie pracowniczym a ostatecznie podjął decyzję o zwolnieniu dyscyplinarnym. (...) W takich warunkach, Zarząd miał ograniczone możliwości ustalania zarówno nieprawidłowości jak i ich usuwania.*

Zgodnie z zapisami art. 20 ust. 2 ustawy o rachunkowości podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej, zwane dalej „dowodami źródłowymi”. Jednym z nich są zewnętrzne obce – otrzymane od kontrahentów. W przypadku nie otrzymania zewnętrznego obcego dowodu źródłowego, ustawa o rachunkowości (art. 20 ust. 3 pkt 3) dopuszcza ewentualność wystawienia dowodu zastępczego, do czasu dostarczenia przez kontrahenta stosownego dokumentu. Dowody te sporządzane są przez osoby dokonujące tych operacji w przypadku uzasadnionego braku

możliwości uzyskania zewnętrznych obcych dowodów źródłowych, na co kierownik jednostki wydaje stosowne zezwolenie (art. 20 ust. 4).

W związku z tym wyjaśnienie nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ zaksięgowane operacje nie zostały udokumentowane zgodnie z wytycznymi ustawy o rachunkowości. Odpowiedzialność z tytułu nadzoru za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości określonych ustawą ponosi Zarząd Fundacji, co wynika z art. 4 ust. 5 ustawy o rachunkowości.

(Dowód: akta kontroli str. 83, 114 - 116)

7) na dowodzie księgowym wpisano inny numer ewidencyjny niż wynika to z ksiąg rachunkowych, mianowicie:

AZK/09/19 zamiast AZK/09/10, AZK/09/20 zamiast AZK/09/11, AZK/09/13 zamiast AZK/09/16, AZK/09/21 zamiast AZK/09/17.

Prezes Fundacji wyjaśniła: *Nie potrafię podać przyczyny (...) Ponownie - zatrudniając specjalistę księgowego, zarząd ufa, że wszelkie niezbędne dokumenty, które należy zatwierdzić/podpisać trafią do Zarządu, ale tak się nie stało. To samo dotyczy pytania, dlaczego na dowodzie księgowym wpisano inny numer ewidencyjny niż wynika to z ksiąg rachunkowych, mianowicie: AZK/09/19 zamiast AZK/09/10, AZK/09/20 zamiast AZK/09/11, AZK/09/13 zamiast AZK/09/16, AZK/09/21 zamiast AZK/09/17.*

Wyjaśnienie zostało przyjęte z zastrzeżeniem że działanie takie uniemożliwia identyfikację dowodu księgowego w księgach rachunkowych, co narusza art. 24 ust. 4 pkt 1 ustawy o rachunkowości.

(Dowód: akta kontroli str. 83)

8) nieprawidłowo zaewidencjonowano koszty ubezpieczenia XXXXXXXX, tj. w PK rozksięgowano kwotę 50,00 zł wynikającą z polisy, natomiast w ewidencji ujęto kwotę 37,50 zł.

Prezes Fundacji wyjaśniła: *Nie potrafię podać przyczyny (...) Ponownie - zatrudniając specjalistę księgowego, zarząd ufa, że wszelkie niezbędne dokumenty, które należy zatwierdzić/podpisać trafią do Zarządu, ale tak się nie stało. (...) To samo dotyczy (...) rozbieżności w zaewidencjonowaniu kosztów ubezpieczenia xxxxx xxxxxxxx, tj. w PK rozksięgowano kwotę 50,00 zł wynikającą z polisy, natomiast w ewidencji ujęto kwotę 37,50 zł.*

Wyjaśnienie nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ działanie takie narusza art. 24 ust. 3 ustawy o rachunkowości, tj. księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bezbłędnie, jeżeli wprowadzono do nich kompletnie i poprawnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania w danym miesiącu dowody księgowe.

(Dowód: akta kontroli str. 83, 117- 119)

Ponadto, kontrola dowodów księgowych stanowiących podstawę poniesienia wydatku za lipiec i sierpień 2020 r. wykazała następujące nieprawidłowości:

- sposób dokonywania zapisów w dzienniku nie umożliwia ich jednoznaczne powiązanie ze sprawdzonymi i zatwierdzonymi dowodami księgowymi (art. 14 ust. 2),
- nie określono rodzaju dowodu i jego numeru identyfikacyjnego (art. 21 ust. 1 pkt 1),
- udokumentowanie zapisów nie pozwala na identyfikację dowodów i sposobu ich zapisania w księgach rachunkowych na wszystkich etapach przetwarzania danych (art. 24 ust. 4 pkt 1), co ma wpływ na sprawdzalność ksiąg rachunkowych.

W złożonym 16 grudnia 2021 r. wyjaśnieniu Prezes Fundacji podała: *Za wszystkie nieprawidłowości z punktu 2.a odpowiedzialna była pani xxxxxxxx xxxxxxxxxx. Zarząd nie otrzymał wcześniej informacji o takich nieprawidłowościach.*

Wyjaśnienie nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ odpowiedzialność z tytułu nadzoru za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości określonych ustawą ponosi Zarząd Fundacji, co wynika z art. 4 ust. 5 ustawy o rachunkowości.

2.4. Wynik działalności odpłatnej Fundacji za 2020 r.

Działalność odpłatną prowadzi się w organizacji za pobranym wynagrodzeniem (art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy). Ustawodawca ustalił jednak warunki, które należy zachować, by działalność odpłatna nie kwalifikowała się jako działalność gospodarcza. Jednym z tych warunków według art. 9 ust. 1 pkt 1 jest: wynagrodzenie, jakie organizacja uzyskuje z tytułu prowadzonej działalności odpłatnej, nie może w odniesieniu do działalności danego rodzaju być wyższe od tego, jakie wynika z kosztów tej działalności.

Z obliczeń dokonanych na podstawie ewidencji księgowej wynika, że Fundacja w roku 2020 osiągnęła dodatni wynik w ramach działalności odpłatnej w wysokości 241 970,13 zł, na który składają się wyniki z następujących rodzajów tej działalności, tj.:

- 5 134,14 zł (strata) z tytułu profilaktyki dla osób ze spektrum zaburzeń i ich rodzin,
- 212 838,16 zł (wynik dodatni) z tytułu usług ochrony i promocji zdrowia,
- 34 266,11 zł (wynik dodatni) z tytułu diagnostyki osób ze spektrum zaburzeń autystycznych.

W związku z uzyskaniem dodatniego wyniku z działalności odpłatnej w zakresie usług ochrony i promocji zdrowia oraz diagnostyki osób ze spektrum zaburzeń autystycznych w łącznej wysokości 241 970,13 zł, Prezes wyjaśniła: *W związku z rodzajem prowadzonej działalności odpłatnej, którą prowadzimy w systemie ciągłym, a nie jednorocznym, nie jesteśmy w stanie wykazać na koniec roku, że koszt działalności i przychód z niej jest równy zero. Wówczas, z początkiem kolejnego roku byłibyśmy w sytuacji faktycznego braku możliwości finansowania zadań, które realizujemy na początku roku - obozy terapeutyczne dla osób autystycznych. W 2020 roku, koszt takich obozów wyniósł ponad 490.000zł co znacząco przekracza stan finansów na koniec roku poprzedniego. Wpływy z obozów są także w całości przeznaczane na kolejne obozy oraz finansowanie innych gałęzi działalności pożytku publicznego. (...). To oznacza, że nie mamy innych środków, które moglibyśmy przeznaczać na naszą działalność niż te, które wpływają w ramach działalności odpłatnej i gospodarczej - która także w całości jest przeznaczana na cele statutowe. (...) W związku z tym, fakt, że na koniec roku nie jesteśmy w stanie wykazać zera na działalności odpłatnej, nie oznacza jednak, że w perspektywie wieloletniej, koszt i przychód na działalności odpłatnej pożytku publicznego się nie wyrównują.*

Wyjaśnienie zostało przyjęte.

(Dowód: akta kontroli str. 122)

Na podstawie powyższego wyjaśnienia kontrolujący poprosili o wyliczenia, które przedstawiłyby realny wynik z odpłatnej działalności pożytku publicznego za rok obrotowy poddany do kontroli. Prezes złożyła w tej kwestii wyjaśnienie, podając: *Wyliczenie wyniku za 2020 rok, tak jakby przychody i koszty zamykały się w jednym roku obrotowym jest nierealne w tak krótkim czasie. Nikt z zarządu nie posiada kompetencji, by przeprowadzić tego typu wyliczenia, a nasza księgowo odeszła na L4. Podczas rozmowy najwyraźniej zaszło nieporozumienie - ja rozumiałam, że mamy wykazać, jakie koszty na początku roku powodują, że koniec roku potrzebujemy zamykać z wynikiem dodatnim. Nie rozumiałam, że oczekują Państwo wyliczeń całego roku od nowa w sposób, który nawet ciężko mi sobie wyobrazić. Działalność odpłatna pożytku publicznego nie może generować przychodu wyższego niż kosztów, co jest dla nas oczywiste, jednak nie ma przepisów mówiących o tym, że dotyczy to skali jednego roku, lecz tak być musi w skali działalności fundacji. Nie da się przeprowadzić tego typu operacji dla jednego roku, w wypadku gdy od wielu lat Fundacja prowadzi działalność ciągłą w której koszty i przychody powstają w różnych okresach obrotowych a także wpływają na siebie wzajemnie w różnych obszarach działalności odpłatnej. To, co byliśmy w stanie zrobić to przyjrzeć się kosztom i przychodom Fundacji w okresie od 2012 do 2020 roku, żeby sprawdzić jak*

wygląda relacja przychodów do kosztów w szerokim ujęciu, tak jak to pozostaje w spójności ze sposobem pracy naszej organizacji. Według naszych szacunków, koszt działalności odpłatnej pożytku publicznego w tym okresie wyniósł 5 591 198 zł a przychód 5 399 589 zł (bez miejsc po przecinku). Wskazuje to na to, że przychód na działalności odpłatnej nie przewyższa kosztów w żadnym wypadku, jeżeli brać pod uwagę działalność wieloletnią - tak, jak jest ona prowadzona.

Wyjaśnienie nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ kontrolujący nie mogą opierać się na szacunkowych danych, lecz informacjach pochodzących z ksiąg rachunkowych. Dlatego nie można zweryfikować informacji dotyczącej wyliczenia wyniku na działalności odpłatnej pożytku publicznego z danych wskazanych przez Fundację. Ponadto należy podkreślić, że Fundacja sporządza sprawozdanie finansowe i merytoryczne w celu przedstawienia sytuacji finansowej i majątkowej jednostki za jeden, konkretny rok obrotowy. Prowadząc księgi rachunkowe należy stosować zasadę współmierności przychodów i związanych z nimi kosztów, co wynika z dyspozycji art. 6 ustawy o rachunkowości.

(Dowód: akta kontroli str. 79)

W związku z wyliczeniami dokonаныmi na podstawie ewidencji księgowej stwierdzono, że uzyskanie przez Fundację dodatniego wyniku z działalności odpłatnej w zakresie usług ochrony i promocji zdrowia oraz diagnostyki osób ze spektrum zaburzeń autystycznych spełnia warunek określony w art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy, według którego działalność odpłatna stanowi działalność gospodarczą.

3. Sprawozdanie finansowe i merytoryczne Fundacji.

Kontrola wykazała, że Fundacja nie zamieściła sprawozdania finansowego i merytorycznego za 2020 r. w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie internetowej Narodowego Instytutu Wolności w terminie do 15 października roku następującego po roku, za który składane były sprawozdania, co jest niezgodne z przepisem § 2 Rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 17 maja 2021 r. w sprawie określenia innego terminu w zakresie zamieszczenia przez organizację pożytku publicznego sprawozdania merytorycznego z działalności i sprawozdania finansowego w roku 2021⁶. Wyjaśnienie złożyła Prezes, podając: *W związku z wyjaśnianą wcześniej sytuacją z poprzednią księgową, xxxxxxxxxx xxxxxxxxxx (...). Księgowa, jak okazało się, nie wywiązywała się w tym czasie z obowiązków. Kiedy już mieliśmy przygotowane wszystko, do złożenia w NIW (termin do 15 października) nasza nowa księgowa, (...) poszła na długie zwolnienie lekarskie. Gdy wróciła do pracy na początku października, znów mieliśmy ogrom zaległości, co spowodowało, że termin 15 października nam umknął i kiedy tylko się zorientowaliśmy, natychmiast rozpoczęliśmy wprowadzanie sprawozdania do NIW. Ostatecznie złożyliśmy je w dniu 5 grudnia.* Kontrolujący przyjęli wyjaśnienie.

(Dowód: akt kontroli str. 123)

Ponadto stwierdzono, że sprawozdanie finansowe i merytoryczne nie zostało umieszczone na stronie internetowej Fundacji, co jest niezgodne z art. 23 ust. 2a ustawy. Wyjaśnienie złożyła Prezes Fundacji, podając: *Przy ostatniej aktualizacji serwisu internetowego naszej Fundacji, która miała miejsce 18 maja 2020 roku niestety nie zauważyliśmy, że nie została podpisana do menu strona ze sprawozdaniami. Ten błąd już został naprawiony i sprawozdania są dostępne na naszej stronie internetowej pod adresem: <https://prodeste.pl/sprawozdania/> (dostępne także z poziomu stopki).*

(Dowód: akta kontroli str. 124)

Kontrolujący potwierdzili zamieszczenie w czasie kontroli brakujących sprawozdań na stronie internetowej Fundacji.

⁶ Dz.U. 2021, poz. 917

3.1. Sprawozdanie finansowe.

Kontrola wykazała, że zatwierdzony bilans, rachunek zysków i strat oraz informacja dodatkowa Fundacji zostały sporządzone zgodnie z załącznikiem nr 6 do ustawy o rachunkowości przeznaczonym m.in. dla Fundacji, co spełnia wymogi art. 46 ust. 5 pkt 6, 47 ust. 4 pkt 6, 48 ust. 5 ustawy o rachunkowości oraz art. 23 ust. 2 ustawy. Wybrany przez Fundację wariant sporządzenia sprawozdania finansowego umożliwia zweryfikowanie danych w nim zawartych ze sprawozdaniem merytorycznym.

(Dowód: akta kontroli str. 125 - 134)

W wyniku analizy dowodów źródłowych stwierdzono rozbieżność w wysokości 1,00 zł pomiędzy danymi wykazanymi w informacji dodatkowej (pkt 3 Uzupelniające dane o aktywach i pasywach oraz w pkt 5 Informacja o strukturze poniesionych kosztów) zamieszczonej na stronie Narodowego Instytutu Wolność w bazie sprawozdań OPP, a ewidencją księgową konta 502 pn. Koszty odpłatnej działalności PP. W księgach rachunkowych wykazano kwotę 1 020 528,34 zł, natomiast w informacji dodatkowej 1 020 527,34 zł. W złożonym wyjaśnieniu Prezes podała: *Niezgodność dotyczy jednego złotego i w sposób oczywisty jest literówką, błędem, nieprawidłowym wciśnięciem jednego z dwóch sąsiadujących ze sobą klawiszy na klawiaturze, którego nikt nie zauważył. Dane do NIW w tym zakresie wprowadziła pani xxxx xxxxxx, zatrudniona na stanowisku księgowej. Sprawdzałam sprawozdanie do NIW osobiście i niestety nie zauważyłam tej literówki. (...)* Stosowne wyjaśnienie w tej sprawie, oraz błędu dotyczącego wyniku działalności gospodarczej, z punktu III sprawozdania merytorycznego prześlemy do NIW. Wyjaśnienie zostało przyjęte przez kontrolujących.

(Dowód: akta kontroli str. 135 - 142)

Ustalono, że sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone Uchwałą nr 1 z dnia 30 września 2021 r. przez Radę Nadzorczą Fundacji w terminie wynikającym z art. 53 ust. 1 ustawy o rachunkowości, tj. do 30 września 2021 r.⁷

Działalność Fundacji w kontrolowanym okresie wykazała zysk w wysokości 177 195,45 zł, który na podstawie Uchwały nr 2 z dnia 30 września 2021 r. Rady Nadzorczej Fundacji został przeznaczony na cele statutowe.

(Dowód: akta kontroli str. 143 - 144)

3.2. Sprawozdanie merytoryczne.

W wyniku kontroli sprawozdania stwierdzono, że zostało ono sporządzone zgodnie ze wzorem wskazanym w rozporządzeniu Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów rocznego sprawozdania merytorycznego oraz rocznego uproszczonego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego⁸.

Kontrola wykazała, że w dziale III pkt 5.3. nie wpisano wyniku działalności gospodarczej pomimo, że we wcześniejszych rubrykach sprawozdania wpisano przychody i koszty tej działalności. Prezes Fundacji wyjaśniła: *Przyczyną niewpisania danych było niedopatrzenie - w przypadku pozostałych danych liczbowych system automatycznie przeliczał i „zasysał” kwoty. W przypadku tej pozycji byliśmy przekonani, że tak właśnie się stanie. Nie uwzględniliśmy, że akurat w tej pozycji kwotę należy wpisać ręcznie. Pozytywna weryfikacja sprawozdania pozwoliła nam założyć, że wszystkie podane dane liczbowe są prawidłowe. Wynik działalności gospodarczej wynosi 73 661,12 zł.*

⁷ Termin uwzględniający przesunięcie o 3 miesiące zatwierdzenie sprawozdania finansowego zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 26 marca 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji (Dz. U. z 2021 r., poz. 572)

⁸ Dz. U. z 2018 r., poz. 2061

Osoby odpowiedzialne za powstałą nieprawidłowość: Joanna Ławicka, Aleksandra Oszczęda, Jakub Dyda, Urszula Ratajczak.

Kontrolujący przyjęli wyjaśnienie.

(Dowód: akta kontroli str. 145 - 157)

Ustalono, że Fundacja nie spełniała warunków określonych rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie obowiązku badania sprawozdań finansowych organizacji pożytku publicznego⁹, które zobowiązuje organizacje pożytku publicznego do przeprowadzenia badania sprawozdań finansowych przez biegłego rewidenta.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych w wyniku kontroli nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości.

1. Brak kompletnej i aktualnej polityki rachunkowości. Przyczyną nieprawidłowości był brak nadzoru przez Zarząd Fundacji, skutkiem naruszenie przepisów ustawy o rachunkowości.
2. Ujęcie dowodów w księgach rachunkowych bez stwierdzenia ich sprawdzenia i zakwalifikowania. Przyczyną był brak nadzoru Zarządu nad wykonywaniem obowiązków przez pracowników oraz niewprowadzenie stosownych uregulowań wewnętrznych w tym zakresie. Natomiast skutkiem było naruszenie ustawy o rachunkowości.
3. Niewyksięgowanie z ewidencji księgowej przychodów za usługę, która nie została wykonana przez Fundację. Przyczyną nieprawidłowości było zaniechanie Zarządu, natomiast skutkiem naruszenie zasady współmierności przychodów i związanych z nimi kosztów oraz zniekształcenie sytuacji finansowej jednostki.
4. Nieujmowanie w księgach rachunkowych zdarzeń występujących w jednostce w sposób systematyczny i chronologiczny. Przyczyną nieprawidłowości było niestaranne prowadzenie ksiąg rachunkowych przez Główną księgową oraz brak nadzoru ze strony Zarządu. Skutkiem było naruszenie przepisów ustawy o rachunkowości.
5. Prowadzenie zapisów w księgach rachunkowych w sposób utrudniający ich jednoznaczne powiązanie z dowodami źródłowymi. Przyczyną nieprawidłowości było niestaranne prowadzenie ksiąg rachunkowych przez Główną księgową oraz brak przepływu informacji pomiędzy pracownikiem księgowości a Zarządem Fundacji. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie przepisów ustawy o rachunkowości.
6. Stosowanie w księgach rachunkowych skrótów/kodów, które nie zostały opisane w regulacjach wewnętrznych. Przyczyną nieprawidłowości był brak nadzoru Zarządu Fundacji nad wykonywaniem obowiązków przez pracownika księgowości. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie przepisów ustawy o rachunkowości.
7. Ujęcie w ewidencji księgowej faktury wystawionej na członka Zarządu zamiast na Fundację. Przyczyną nieprawidłowości było nienależyte weryfikowanie dowodów źródłowych przez Główną księgową oraz brak nadzoru ze strony Zarządu Fundacji. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie przepisów ustawy o rachunkowości.
8. Niezatwierdzenie przez Zarząd części dokumentów księgowych. Przyczyną nieprawidłowości był brak uregulowań wewnętrznych dotyczących podziału obowiązków pomiędzy Główną księgową a Zarządem w zakresie opisywania, sprawdzania i zatwierdzania dowodów źródłowych. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie przepisów ustawy o rachunkowości.
9. Ujęcie kosztów w ewidencji księgowej na podstawie polecenia księgowania bez faktury od wykonawcy. Przyczyną nieprawidłowości było niestaranne prowadzenie przez Główną księgową ksiąg rachunkowych oraz brak nadzoru Zarządu Fundacji. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie przepisów ustawy o rachunkowości.

⁹ Dz. U. 2018 r., poz. 2148.

10. Dowody księgowo zawierały numer ewidencyjny niezgodny z zapisem w księgach rachunkowych. Przyczyną nieprawidłowości był brak rzetelności i dokładności ze strony Głównej księgowej oraz brak należytego nadzoru ze strony Zarządu. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie przepisów ustawy o rachunkowości.
11. Wprowadzenie do ksiąg rachunkowych kwoty niezgodnej z dowodem źródłowym. Przyczyną nieprawidłowości był brak należytej kontroli i staranności ze strony Głównej księgowej przy wprowadzaniu danych źródłowych do ewidencji księgowej. Skutkiem nieprawidłowości było wykazanie nieprawidłowych danych w sprawozdaniu finansowym oraz naruszenie przepisów ustawy o rachunkowości.
12. Ujęcie w ewidencji księgowej paragonów stanowiących podstawę poniesienia kosztów i wydatków. Przyczyną nieprawidłowości był brak należytej staranności ze strony Głównej księgowej. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie przepisów ustawy o rachunkowości.
13. Nietrzymanie warunku dla działalności związanej z prowadzeniem usług ochrony i promocji zdrowia oraz diagnostyki osób ze spektrum zaburzeń autystycznych, który należy zachować, by działalność odpłatna nie kwalifikowała się jako działalność gospodarcza. Przyczyną nieprawidłowości była niewłaściwa interpretacja zapisów w odniesieniu do uregulowań wewnętrznych w zakresie ram czasowych dotyczących roku obrotowego przez Zarząd, natomiast skutkiem było naruszenie ustawy w zakresie prowadzenia działalności odpłatnej.
14. Nieterminowo zamieszczono sprawozdanie finansowe i merytoryczne na stronie internetowej Narodowego Instytutu Wolności. Przyczyną nieprawidłowości był brak nadzoru Zarządu Fundacji nad realizacją tego zadania przez pracownika jednostki. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie przepisów prawa.
15. Wykazanie w sprawozdaniu finansowym zamieszczonym na stronie Narodowego Instytutu Wolności danych niezgodnych z ewidencją księgową. Przyczyną nieprawidłowości był błąd Głównej księgowej podczas wypełniania sprawozdania oraz brak nadzoru Zarządu. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie ustawy.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do protokołu z kontroli i wyniku ich rozpatrzenia lub o niezgłoszeniu zastrzeżeń: do protokołu nie wniesiono zastrzeżeń.

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień, należy:

- 1) Dostosować politykę rachunkowości do obowiązujących przepisów prawa.
- 2) Do ksiąg rachunkowych wprowadzać dowody księgowe, które będą zawierały stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania poprzez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia (dekretacji) i podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania.
- 3) Przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przestrzegać zasady współmierność przychodów i związanych z nimi kosztów.
- 4) Zdarzenia gospodarcze wprowadzać do ksiąg rachunkowych systematycznie i chronologicznie.
- 5) Dokonywać zapisów w dzienniku w sposób umożliwiający jednoznaczne powiązanie z dowodami źródłowymi.
- 6) Opisać w regulacjach wewnętrznych jednostki skróty i kody używane w ewidencji księgowej.
- 7) Do ewidencji księgowej wprowadzać dowody źródłowe wystawione na Fundację.
- 8) Opracować uregulowania wewnętrzne dotyczące podziału obowiązków w zakresie opisywania, sprawdzania i zatwierdzania dowodów źródłowych.
- 9) W księgach rachunkowych ewidencjonować koszty na podstawie prawidłowych dowodów źródłowych.

- 10) Na dowodach księgowych umieszczać numery ewidencyjne wynikające z ksiąg rachunkowych.
- 11) Do ksiąg rachunkowych wprowadzać kwoty zgodne z dokumentami źródłowymi.
- 12) W ewidencji księgowej ujmować prawidłowe dowody źródłowe stanowiące podstawę poniesienia kosztów i wydatków.
- 13) Terminowo zamieszczać sprawozdanie finansowe i merytoryczne na stronie internetowej Narodowego Instytutu Wolności.
- 14) Wykazywać w rocznym sprawozdaniu merytorycznym i finansowym dane wynikające z ewidencji księgowej.

W celu usprawnienia działalności jednostki należy:

- opracować wewnętrzne uregulowania, które będą stanowić podstawę nadzorowania i rozliczania wykonawców z wykonanych usług w prawidłowym terminie i wartości zgodnej z umowami;
- w umowach wpisywać daty adekwatne do daty realizacji usługi;
- podjąć działania, które będą skutkować bieżącym umieszczaniem sprawozdania finansowego i merytorycznego na stronie internetowej Fundacji.

Ponadto na podstawie art. 9 ust. 1a ustawy, **wzywam Fundację do złożenia wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców** w odniesieniu do działalności odpłatnej w zakresie usług ochrony i promocji zdrowia oraz diagnostyki osób ze spektrum zaburzeń autystycznych ponieważ ww. działalność wypełnia dyspozycję art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy.

Wpis należy dokonać w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania, tj. od dnia otrzymania niniejszego dokumentu.

VI. Ocena wskazująca na niezasadność zajmowania stanowiska lub pełnienia funkcji przez osobę odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości: nie dotyczy.

VII. Na podstawie § 20 ust. 1 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie przeprowadzania kontroli organizacji pożytku publicznego¹⁰, w związku z art. 32 ustawy, członek organu zarządzającego lub osoba przez niego upoważniona, której przekazano wystąpienie pokontrolne, w terminie określonym w wystąpieniu jest zobowiązany poinformować wojewodę o sposobie usunięcia uchybień oraz wykonania zaleceń pokontrolnych, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań. W związku z powyższym oczekuję, w terminie **30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji **o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych (wraz z dowodami potwierdzającymi wykonanie zaleceń, m.in. aktualna polityka rachunkowości, złożony wniosek do właściwego sądu rejestrowego)**, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia.

Wojewoda Opolski

Sławomir Kłosowski

¹⁰ Dz. U. z 2018 r. poz. 2054.